

קונטרס

מַעֲלַת כָּל יוֹם

וְאִיךָ יְכוּלִים לְזַכּוֹת בְּכָל יוֹם לְעֲשִׂיּוֹת מַפְלְגָת
מְאֹד.

בְּנוֵי וּמֵיֶסֶד עַל־פִּי דְבָרֵי

רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֵחַ הַגְּנוּזִים וְהַצָּפוּן
בּוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ

וְעַל־פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אֹרֵחַ נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִיס לִיה

רַבֵּי נַתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלֵב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, גְּבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאמְרֵי

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדַפּוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁאֵם הָאָדָם הָיָה יוֹדֵעַ
מָה זֶה יוֹם, וּמָה יְכוּלִים לְזָכוֹת בְּכָל יוֹם,
הָיָה שׁוֹמֵר עַל כָּל יוֹם וַיּוֹם שְׁלוֹ, וְהָיָה גּוֹנֵב
בְּכָל יוֹם נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְהָיָה רוֹקֵד בְּכָל יוֹם
וַיּוֹם, וּמִדְּבַק אֶת עֲצָמוֹ בְּאֵין סוֹף בְּרוֹךְ הוּא,
כִּי כָּל יוֹם וַיּוֹם יֵשׁ נִגְדּוֹ יוֹם בְּעוֹלָם הַבָּא.
וְהָיָה נִזְהָר מְאֹד לֹא לְחַטָּא. וְזֶה עֵקֶר צַעַר
הַגִּיּוֹהֲנוֹם לְמַעֲלָה, שְׁרוּאִים שְׁעֵבֵר לוֹ יוֹם בְּלִי
כָלוּם. וְלִכֵּן צְרִיכִים לְתַפֵּס אֶת כָּל יוֹם וַיּוֹם,
וּלְמַלֵּא אוֹתוֹ עִם הַרְבֵּה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תשע)

קונטרס

מעלת כל יום

מובא בזהר הקדוש (אמר צב.): כל יום בזה העולם
 יש נגדו יום בעולם הבא; הינו מה שאדם עושה בכל
 יום בעולם הזה, נעשה כנגדו בכל יום בעולם הבא. וזו
 מעלת האדם, שזוכה לחשב חשבונו של עולם.
 וכמאמר ז"ל (בבא בתרא עח:) על פסוק (במדבר כא, כז):
 "על-כן יאמרו המושלים באו חשבון", 'המושלים' —
 אלו המושלים ביצרים, 'באו חשבון' — באו ונחשב
 חשבונו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר
 עברה כנגד הפסדה. "תבנה ותכונן", אם אתה עושה
 כן — תבנה בעולם הזה ותכונן לעולם הבא; ולכן אם
 האדם יודע, אשר כל יום הוא יום, "א טאג איז א
 טאג", ויכולים לזכות בו לעשירות מפלגת, "יעדען
 טאג איז א פארמעגין", אז מתחיל לשמר את כל יום

ויום, שלא ילך לו יום אחד לאבוד; כי בכל יום ויום מאיר אורו יתברך הגנוז מחדש, כמו שאנו אומרים בתפלה: "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית", ויכולים לחדש את עצמו בכל יום ויום מחדש, ואפלו שפבר עבר על האדם מה שעבר, שנכשל במה שנכשל, ונתלכלך כמו שנתלכלך, עם כל זאת, כל יום הוא יום חדש, ויכולים לחדש את עצמו, ולעשות התחלה חדשה, ולשוב ולחזר אליו יתברך. ואין יום אחד תלוי ביום שני כלל, כי כל יום ויום הוא דור בפני עצמו. וכמאמרם ז"ל (קהלת רבה, פרשה א', סימן ה') על פסוק (קהלת א, ד): "דור הולך ודור בא" — אין לה בכל יום ויום, שאין נולדין בו ששים רבוא ומתים בו ששים רבוא. ומה טעם? דור הולך ודור בא; ולכן אסור לפל בדעתו כלל ממה שעבר עליו ביום הקודם — בין בגשמי ובין ברוחני; הינו פי אנו רואין, שעקר הירידות והנפילות והפשלונות של בר ישראל, הוא רק מחמת שחושב מהעבר שלו, 'בגשמיות' — כשלא הליך לו בטוב עד עכשו, והפסיד את ממונו, והיה קשה לו למצא את פרנסתו, אז הוא נשבר לגמרי, ונופל ביאוש ובמרירות, כאלו הוא נולד לא יצלח, וכך כבר יגמר את החיים — בעניות ובדחקות, בצרות ובחובות, 'ברוחניות' — כשנכשל בעברות חמורות עד עכשו, ולא הצליח בלמוד התורה הקדושה ובקיום המצוות,

אז הוא מתיאש לגמרי, ונדמה לו כאלו אבד מנוס ותקנה ממנו, והוא כבר אף פעם לא יכול לצאת מהנהמה והלכלוך שנתלכלך בו.

ובאמת רבנו ז"ל הזהירנו על דבר זה מאד מאד, ואמר (שיחות הר"ן, סימן כו): אצל העולם השכחה היא חסרון גדול בעיניהם, אבל בעיני, יש בהשכחה מעלה גדולה מאד, כי אם לא הייתה שכחה, לא היה אפשר לעשות שום דבר, אבל עכשו שיש שכחה, נשפח כל מה שעבר. ואצלו הדרך, שכל מה שעבר והלך, נפסק והולך לחלוטין, ואינו חוזר בדעתו עוד כלל, ואינו מבלבל עצמו ממה שעבר. ובאמת, יעצה זו מועלת לאדם בגשמיות וברוחניות; כי תכף-ומיד כשאדם יודע, אשר כל יום ויום הוא עצירות, "א יעדען טאג איז א פארמעגין", ואין יום אחד תלוי בחברו, אז הוא יכול להתחדש בכל יום מחדש, ולומר לעצמו: מה שעבר עבר, מפאן ולהבא אשתנה לגמרי. ועל-ידי דרך יעצה זו, הוא יכול להצליח — בין בגשמי ובין ברוחני. וזו מעלת התשובה, שאדם זוכה לחזור בתשובה בכל יום; כי אם האדם שב בתשובה תכף-ומיד באותו יום, אינו זז משם, עד שמוחלים לו. וכמובא (זהר ויחי רכ.): זכאי חסידי, בכל יומא ויומא מסתפלי בלביהו, כאלו ההוא יומא מסתלקי מעלמא,

וְעַבְדֵיךָ תִּיאוּבָתָא שְׁלִימָתָא קָמִי מְאָרִי הוּן, וְלֹא יִצְטָרְכוּן
 לְמַלְהָ אַחְרָא, וְכַפָּא חוּלְקָהוּן בְּעֵלְמָא דֵיךָ וּבְעֵלְמָא
 דְּאֲתִי. וְעַנְיָן דְּרַךְ וְעֵצָה זֹו מוֹעִיל לְאָדָם מְאֹד מְאֹד
 בְּגִשְׁמִיּוֹת, כִּי עַל-פִּי-רַב כָּל הַמְרִירוֹת וְהַעֲצָבוֹת
 וְהַדְּכָאוֹן וּמַחְלוֹת עֲצָבִים (נְעֵרוּוֹעִזְקִיט), שְׁאָדָם סוּבֵל,
 זֶה רַק מִפְּנֵי שְׁזוֹכֵר אֶת הָעֶבֶר שְׁלוֹ, שְׁהֵיָה לוֹ עֶבֶר רַע
 מְאֹד, וְסָבֵל הַרְבֵּה אַכְזָבוֹת בְּחַיָּו — הֵן מַעֲצָמוֹ, וְהֵן
 מְאַחֲרִים, שְׁדָבֵר זֶה שׁוֹבֵר אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי, עַד שְׁיֵשׁ
 בְּנִי-אָדָם, שְׁנַעֲשִׂים מְזֶה חוּלִים מִמֶּשׁ, וְצָרִיכִים
 לְהִתְאַשְׁפּוֹ בְּבֵית-חוּלִים, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְצָרִיכִין לְקַחַת
 תְּרוּפּוֹת חֲזָקוֹת, וְכוּלֵי הָאֵי וְאוּלֵי שְׁיַעֲזוֹר לָהֶם. וְהַכֹּל בָּא
 רַק מִחֲמַת שְׁזוֹכְרִים אֶת הָעֶבֶר שְׁלָהֶם, אֲבָל אִם יִרְגִילוּ
 אֶת עֲצָמָם לְשִׁכַח אֶת עֶבְרָם לְגַמְרִי, וַיִּדְעוּ שְׁאִין לָהֶם
 עֶבֶר כָּלֵל, וּמָה דִּהְוָה הָוָה, וַיְכוּלִים לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה
 חֲדָשָׁה הַיּוֹם דִּיקָא, וְלִהְיוֹת בְּשִׁמְחָה, אֲזִי הָיוּ לוֹקְחִים אֶת
 עֲצָמָם בִּידֵיהֶם, וְהָיוּ מִתְרַפְּאִים לְגַמְרִי. וּבְאַמַּת אָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּנַחוּמָא שְׁמִינֵי ב): אִין הַשְּׁמִחָה מִמְתַּנַּת
 לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שְׁשִׁמַּח הַיּוֹם שְׁמַח לְמַחֵר. וְאָמַר רַבְּנֵינוּ
 ז"ל (לְקוּטִי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כד), שְׁחֲכָמֵי הַרוּפְּאִים אָמְרוּ,
 שְׁכָּל הַחוּלָאֵת שְׁיֵשׁ לְאָדָם, הִיא עַל-יְדֵי מָרָה שְׁחוּרָה
 וְעֲצָבוֹת, וְהַשְּׁמִחָה הִיא רְפוּאָה גְּדוּלָה. וּבְאַמַּת אֵי
 אִפְּשָׁר לְשִׁמַּח, אֲלֹא כְּשִׁשׁוּכַח לְגַמְרִי אֶת הָעֶבֶר שְׁלוֹ,
 וּמַעֲבִיר הַכֹּל מִדְּעָתוֹ, וּמִתְחִיל הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה. וְאֲזִי אִם

יֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ זֶה, אֶפְלוּ שֶׁכָּבַר סוּבַל מְרִירוֹת וְעֲצוּבוֹת
וְדַכְאוֹן וּמַחֲלַת עֲצָבִים (נְעֻרוֹעֵזְקִיִּיט), יִתְרַפֵּא לְגַמְרֵי.

וּמִכָּל שֶׁכֵּן, וְקַל וְחֹמֶר, בְּאֵין עֶרֶךְ כָּלֵל בְּרוּחָנִיּוֹת,
מוֹעֲלַת יַעֲזֶה זֹו מְאֹד מְאֹד; כִּי עַל-פִּי-רֹב הָאָדָם אֵינוֹ
לוֹמֵד תּוֹרָה וּמִתְרַשֵּׁל בָּהּ רַק מִחֲמַת שְׁהִיוּ לוֹ אַכְזוּבוֹת
גְּדוּלוֹת, שֶׁשָּׁבְרוּ אוֹתוֹ מִחֲנֻכּוֹ, וְהִכְנִיסוּ בּוֹ, שֵׁישׁ לוֹ
תְּפִיסָה וְהִבְנָה קָשָׁה, וְאֵיךְ שֶׁהוּא כָּבַר לֹא יִצְלִיחַ אֶף
פַּעַם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְכֵן בְּקִיּוֹם הַמְּצוּוֹת,
הָאָדָם נִתְקַרֵּר, מִחֲמַת שֶׁעָבְרוּ עָלָיו בְּחַיָּיו הַרְבֵּה
כְּשִׁלוֹנוֹת וְאַכְזוּבוֹת, עַד שֶׁנִּפְּלַ בְּעֵבְרוֹת חֲמוּרוֹת, וְנִכְשַׁל
בְּמָה שֶׁנִּכְשַׁל, כָּל אֶחָד כְּפִי שִׁיּוּדַע אֶת מְרִירוֹת נִפְשׁוֹ,
וְדָבַר זֶה רַחֵק אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, עַד שֶׁנִּתְקַרֵּר לְגַמְרֵי
מִהֶאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתִקְוָה
מִמֶּנּוּ, וְלִכֵּן הוּא מְזֻלְזֵל בַּתְּפִלָּה, וְנוֹפֵל וְנִתְרַחֵק לְגַמְרֵי
מִן הַקְּדוּשָׁה. וּבְאַמַּת זֹו טְעוֹת גְּדוּלָּה, כִּי רַבְּנוּ ז"ל צָעַק
בְּקוֹל עֲמֵק: "אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל!" "גִּיּוּוֹא לָד,
זֵיט אֵיךְ נִישְׁט מִיֵּאֵשׁ!" "קִיִּין יֵיאוּשׁ אִיז גָּאָר נִישְׁט
פֶּאָר הַאֲנֵדִין" (לְקוּטֵי-מוֹתֵב"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עח); כִּי זֶה כָּלֵל
גְּדוּל, שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְהִתְחִיל בְּכָל יוֹם מִחֻדָּשׁ. וְסִפֵּר עַל
עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא לֹא זָכָה לְמָה שֶׁזָּכָה, אֶלֶּא עַל-יְדֵי
שֶׁהִתְחִיל בְּכָל פַּעַם מִחֻדָּשׁ, וְלֹא נִפְּלַ בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל מִשׁוּם
דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, אֶף-עַל-פִּי שֶׁכָּבַל יוֹם וְיוֹם בְּעֲצָמוֹ, הָיוּ

לו הרבה ירידות ונפילות, עם כל זאת עשה התחלה
 חדשה בכל יום ובכל שעה ובכל רגע, ודיקא על-ידי-
 זה הגיע אל מדרגתו הרמה, ורצה מאד שגלגל בדרךכו,
 ונחדש עצמנו בכל יום מחדש. ובאמת כבר אמרו
 חכמינו הקדושים (פסיקתא נאחמנן ו') על פסוק (דברים יא):
 "אשר אנכי מצוה אתכם היום" — בכל יום ויום יהיו
 בעיניך פחדשים; וכתיב (שם כז, ט): "היום הזה נהיית
 לעם", ואמרו חכמינו הקדושים (מובא שם בפרוש רש"י):
 בכל יום יהיה בעיניך כאלו היום נכנסת עמו בברית;
 כי באמת אם יסתכל האדם על עצמו היטב, יראה שכל
 הבלבולים והנפילות והירידות והחלישות הדעת שיש
 לו, הם רק מחמת רבוי המחשבות מיום שעבר ליום
 הבא, ומשעה לשעה, שרב בני-אדם הם פזקנים בעיני
 עצמן, וכל אחד נחשב בעיני עצמו כאלו כבר נזקן
 בדרךכו שרגיל בהם ימים רבים, עד שאי אפשר לו
 לשוב לדרך אחר. ומחמת שידע בעצמו, שהוא רחוק
 מדרך הישר באמת, על-כן נמצאים רבים, שמתאשים
 עצמם מלהתקרב באמת להשם יתברך, ואפלו מעט
 העבודה והמצוות שמקימים, הוא כמו "מצות אנשים
 מלמדה", ועושים אותם בלי התעוררות וחיית כלל.
 והכל מחמת הזקנה שקפצה עליהם, שנחשבים
 בעיניהם פזקנים ממש. וכבר הזהירנו על זה רבנו ז"ל
 מאד מאד, ואמר (שיחות הר"ן, סימן נא): אין טוב להיות

זמן, הן חסיד זמן, הן צדיק זמן, הן למדן זמן, זמן אינו טוב, כי צריך רק להתחדש בכל יום, ולהתחיל התחלה חדשה, כי לא מבעיא מי שטעה מדרך הישר לגמרי, ועושה מה שעושה, רחמנא לצלן, כל אחד כפי מה שיודע בנפשו, ונדמה בעיניו כזמן ורגיל במעשיו אשר לא טובים, לאיש כזה בודאי מזקת הזקנה הזאת בלי שעור, כי יכול לילך לאבוד לגמרי, חס ושלום, אם לא יתחדש, שזה עקר התשובה, כמו שכתוב (איכה ה'): "השיבנו הוי"ה אליך ונשובה, חדש ימינו כקדם"; כי עקר התשובה הוא רק התחדשות, אלא אפלו כשרים וצדיקים ולמדנים, אם לא יתחדשו בכל יום, וילמדו בתשוקה חדשה התורה הקדושה, ויתפללו אליו יתברך בהתלהבות חדשה, לבסוף גם הם יפלו; כי מי שמחזק עצמו להתחיל בכל פעם מחדש, בודאי לא יפל לעולם, אפלו אם יעבר עליו מה, כי צריך האדם לסלק מדעתו ולהעביר ממחשבתו לגמרי כל מה שעבר ביום העבר, או בשעה שעברה, וידמה בעיני עצמו בכל יום ויום, כאלו ביום הזה נולד, כמו שכתוב (תהלים ב'): "הוי"ה אמר אלי, בני אתה, אני היום ילדתיך", וכתוב (תהלים צה): "היום אם בקלו תשמעו", שצריך לחשב בכל יום ובכל שעה ובכל רגע, כאלו עכשו נולד ובא לעולם, ורוצה עכשו להתחיל להפיר את מי שאמר והיה העולם, ואף-על-פי שכבר היה בן אלפים ורבי רבבות

פְּעָמִים, שְׂרָצָה לְהִתְחַדֵּשׁ וּלְהִתְחִיל וּלְהִתְקַרֵּב לַיהוָה
 יִתְבָּרַךְ, וְלֹא עָלְתָה בְיָדוֹ. וְאַפְלוּ אִם נָפַל בְּכָל יוֹם לְמָה
 שְׂנַפְּל, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יִסְתַּכֵּל עַל זֶה
 כָּלֵל, וַיִּשְׂכַּח מְכַל זֶה, וַיִּחַקֵּק הַיֵּטֵב בְּדַעְתּוֹ, כִּי זֶה הַיּוֹם
 וְהַשָּׁעָה שֶׁהוּא עוֹמֵד בָּהּ עֵתָהּ, עֲדִין לֹא הָיָה בְּעוֹלָם,
 וּמִי יוֹדֵעַ מָה יָכוֹל לְזָכוֹת עֲדִין עֵתָהּ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם
 וּבְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה. וְאִם יִלָּךְ הָאָדָם בְּדַרְךָ זוֹ, אֲזִי יִזְכֶּה
 לְעֲשִׂירוֹת גְּדוֹלָה — בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי; כִּי
 בְּגַשְׁמִיּוֹת עֵקֶר הַצְּלָחַת הָאָדָם, שְׂאִינוּ עוֹזֵב אֶת עֲצֻמוֹ
 בְּשׁוּם פָּנִים וְאַפֵּן, וְהוּא עֵקֶשׁן גְּדוֹל, וּכְשֵׁרוּאָה שְׂאִינוּ
 הוֹלֵךְ לוֹ בְּפִרְנָסָתוֹ, אִינוּ נִשְׁבֵּר כָּלֵל, אֲלֹא מִתְחִיל
 בְּמַקּוֹם וּבַעֲנָין אַחֵר, וְלֹא עוֹזֵב אֶת עֲצֻמוֹ בְּשׁוּם פָּנִים
 וְאַפֵּן, וּמִתְאַזֵּר בְּעִזּוֹת וּבְעֵקֶשׁנוֹת גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, וְאִינוּ
 מִתְּפַעֵל מְשׁוּם בְּרִיָּה, עַד שֶׁלְּבַסּוֹף הוּא מְצָלִיחַ. וּמְכַל
 שְׂכָן בְּרוּחָנִיּוֹת, עֵקֶר הַצְּלָחַת הָאָדָם, שְׂמַעְשָׂה עֵקֶשׁן
 גְּדוֹל מְאֹד, וְאֶף שְׂקָשָׂה לוֹ מְאֹד, כִּי מֵרַב חֲטָאִיו
 וְעוֹנוֹתָיו הַמְרַבִּים, נָפַל בְּדַעְתּוֹ לְגַמְרִי, וְנִתְעַקֵּם לְכָבוֹ
 בְּקִשְׁיוֹת וּבְסִפְקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנִפְגְּמָה אֲצֻלוֹ הָאֲמוּנָה
 הַקְּדוּשָׁה, עִם כָּל זֹאת, אִם הוּא עֵקֶשׁן גְּדוֹל מְאֹד, וְאִינוּ
 עוֹזֵב אֶת עֲצֻמוֹ בְּשׁוּם פָּנִים וְאַפֵּן, אֲלֹא הוּא מִשְׁתוֹקֵק
 וְכוֹסֵף אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ בְּכִסּוּפִין וּבְרִצּוֹנוֹת חֲזָקִים, אֲזִי
 לְבַסּוֹף יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ וּלְהַכְנִס אֶל תּוֹךְ הַקְּדוּשָׁה.

ועתה, אהובי, אחי! תכניס בדעתך את כל דבורינו
 אלה, ותזכר את מאמר החכם: "העבר אין, והעתיד
 עדין, וההווה כהרף עין, ואם-כן הדאגה מנין"; שכוח
 תשפח את כל העבר שלך, ותחזור בתשובה שלמה אליו
 יתברך, ותקבל על עצמך לא לחזור אל כל השטיות
 וההבלים שעשית עד עכשו, ותתחיל התחלה חדשה,
 ואז בודאי יקבל אותך הקדוש-ברוך-הוא. וכמאמרם
 ז"ל (פסחים קיט.): ידו של הקדוש-ברוך-הוא פרוסה תחת
 כנפי החיות, כדי לקבל בעלי תשובה; ועקר התשובה
 הוא ודוי דברים ושיחה בינו לבין קונו. וכמאמרם ז"ל
 (במדבר רבה, פרשה כ', סימן יג): בלעם היה רשע ערום, וידע
 שאין עומד בפני הפורענות אלא תשובה, שכל מי
 שחוטא ואומר חטאתי, אין רשות למלאך לגע בו; ולכן
 ראה למצא לעצמו איזה מקום פנוי שאין שם בני-
 אדם, ותתחיל לדבר אליו יתברך בלשון שאתה רגיל
 בה, ותפרש את כל שיחתך אליו יתברך, ותספר לפניו
 יתברך את כל מה שעבר עליך בפרטי פרטית, ותבקש
 רחמים ותחנונים על עצמך, ותהיה עקשן גדול על דבר
 זה; כי בתחלה יהיה נדמה לך כאלו אף אחד אינו
 שומע אותך, וכאלו אף אחד אינו צריך אותך. ובאמת
 כל זה בא מחמת העוונות, שנתקיים אצלך (ישעיה נט, ב):
 "כי אם עונתיכם היו מבדלים בינכם לבין אלקיכם,
 וחטאתיכם הסתירו פנים מכם משמוע"; כי באמת, אם

הִיָּה יוֹדֵעַ הָאָדָם יְדִיעָה בְּלֵב שָׁלֵם, שְׁמֵלָא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹמֵד בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה וְשׁוֹמֵעַ
הַתְּפִלָּה, וְיֵדָאֵי הִיָּה מִתְּפַלֵּל בְּהַתְּלַהֲבוֹת גְּדוּלָּה, וְהִיָּה
מְדַקְדֵּק מְאֹד לְכוּן אֶת דְּבָרָיו. וּבְשִׁבִיל שְׁהָאָדָם אֵינוֹ
יוֹדֵעַ זֹאת יְדִיעָה בְּלֵב שָׁלֵם, בְּשִׁבִיל זֶה אֵינוֹ מִתְּלַהֵב
כָּל-כָּף, וְאֵינוֹ מְדַקְדֵּק כָּל-כָּף, וְכָל אֶחָד לְפִי מַעוּט שְׁכָלוֹ
וְיִדְעָתוֹ, כֵּן הַתְּלַהֲבוֹתוֹ וְדַקְדוּקוֹ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן
סב), וּמִזֶּה בָּא שְׁנִכְנִסְתָּ בָּאָדָם כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת,
וְנִדְמָה לוֹ, כְּאִלּוּ אֶבֶד מָנוֹס וְתַקְוָה מִמְּנוֹ. וּבִבְאֻמַּת,
הַמֵּאֲמִין הָאֻמַּתִּי, שְׁמֵאֲמִין אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדָיו יִתְבַּרֵּךְ
כָּלֵל, וְדַבֵּר גְּדוֹל וְדַבֵּר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ, אֶלֶּא
בְּהַשְׁגַּחַת הַמֵּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ
מִלְמַטָּה, אֶלֶּא אִם-כֵּן מְכַרִּיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֵלִין ז.);
וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמָה שְׁמוּכָן לְחַבְרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת
בְּמַלְכוּת חֻבְרָתָהּ, אֶפְלוּ כְּמֵלֶא גִימָא (יּוֹמָא ל.ח.); וְאֶפְלוּ
צַפְרָא קְלִילָא מְבַלְעֵדֵי שְׁמֵיָא לָא מִתְצַדָּא, וְכָל שְׁכָן בֵּר
אֵינִשׁ (ירוּשְׁלָמֵי שְׁבִיעִית, פָּרָק ט', הִלְכָה א'); וְאֶפְלוּ רִישׁ גְּרַגְיִתָּא
מִן שְׁמֵיָא מוֹקְמִינָן לֵיהּ (בְּרִכּוֹת נח.); כָּל-כָּף גְּדֻלָּה
הַשְׁגַּחַתוֹ יִתְבַּרֵּךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית. וְאִם הִיָּה הָאָדָם מְכַנִּיס
בְּדַעְתּוֹ יְדִיעוֹת אֱלוֹ, אִזּוּ בְּנִקְל הִיָּה מִתְּפַלֵּל תְּמִיד אֱלִיו
יִתְבַּרֵּךְ, וְהִיָּה רְגִיל מְאֹד לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר
אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו; כִּי בְּאֻמַּת עַקֵּר הַמְּנִיעָה,
שְׂאִין הָאָדָם מְשִׁית וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, הוּא רַק מִחַמַּת

רבוּי הַחֲטָאִים וְהַעֲוֹנוֹת שֶׁעָבַר וְלִכְלֹף עֲצָמוּ בָּהֶם, וְזֶה גַּרֵם לוֹ חֲשָׁכוֹת הַדַּעַת וְהַשֶּׁכֶל, עַד שֶׁנִּפְעַלְם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ אִמְתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ עֶזְב אֱלֻקִּים אֶת הָאָרֶץ. וּבְאִמְתָּ מִי שְׂזוּכָה לְהִבִּין וְלַהֲשִׁיב, וְיִוָּדַע וְעַד, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעְדּוֹ יִתְבָּרֵךְ כֻּלָּל, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִחִיָּה וּמְהוּה וּמְקַיִם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חִי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהַכֹּל לְכֹל הוּא לְבוֹשׁ לְגִבֵּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, הָאָדָם הַזֶּה תָּמִיד יְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְיִמְצָא לְעֲצָמוֹ מְקוֹם פְּנוּי שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְיִסְפֹּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְיִתְמַיֵּד בְּזֶה מְאֹד. וְאָמַר רַבֵּנוּ וְ"ל (לְקוּשֵׁי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ק), שֶׁכָּל הַצְּדִיקִים לֹא הִגִּיעוּ אֶל מְדַרְגָּתָם, אֲלָא עַל-יְדֵי הַנְּהַגָּה זוֹ, שֶׁהִרְגִּילוּ אֶת עֲצָמָם לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ.

וְלִכֵּן, אֶהוּבִי, אַחֵי! אַף שֶׁבְּתַחֲלָה יָבּוּא לָךְ דְּבַר זֶה מְאֹד קָשָׁה, וְיִהְיֶה נִדְמָה לָךְ כְּאִלוֹ אָבֵד מְנוּס וְתַקְוָה מְמָף, וּכְאִלוֹ לֹא צָרִיכִין אוֹתָךְ וְלֹא שׁוֹמְעִים אוֹתָךְ, כָּל זֶה בָּא רַק מִחֲמַת חֲטָאֵיךְ הַמְרַבִּים, וְאִם תִּהְיֶה עֹקֵשׁן גָּדוֹל לְבֹא בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִשְׁיַח וְתִסְפֹּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אַזִּי לֹאט לֹאט תִּוָּרֵד מֵעֲצָמְךָ אֶת כָּל הַהַעֲלָמוֹת וְהַהִסְתָּרוֹת, וְיִתְגַּלֶּה אֵלֶיךָ מֶלֶךְ הַכְּבוֹד בְּעֲצָמוֹ. וּכְמֵאֲמָרָם וְ"ל (יְרוּשָׁלַיִם בְּרִכּוֹת,

פרק ד', הלכה א': "והיה כי הרבתי להתפלל" — מכאן שכל המרבה בתפלה — נענה; כי הוא יתברך שומע תפלת כל פה, ואצלו יתברך מאד מאד חשובה התפלה. וכמאמרם ז"ל (ויקרא רבה, פרשה ל', סימן ג'): בדורות הללו, שאין להם לא מלך ולא נביא, לא כהן ולא אורים ותמים, ואין להם אלא תפלה זו בלבד, אמר דוד לפני הקדוש-ברוך-הוא: רבנו של עולם, אל תבזה את תפלתם; ולכן הרגל את עצמך לדבר אליו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו. ועליך לדעת, אשר כל דבור ודבור הוא הצלחה נצחית, הצלחה כזו, אשר אין לשער ואין לתאר כלל. וזה עקר התשובה — שהאדם בא ושופך את לבבו אליו יתברך, ובוכה ומבכה שמים וארץ, ומתחרט על כל מה שעשה, ומקבל על עצמו, שלא יחזר לסורו, אזי אינו זז משם, עד שמוחלים לו; כי תפלה עולה על הכל, ותכף-ומיד כשאדם מדבר ומשיח ומספר את כל אשר עם לבבו אליו יתברך, והוא עקשן גדול על דבר זה, לבסוף יקבלו אותו. וכמאמרם ז"ל (ילקוט ואתחנן, רמז תתכה) על פסוק (דברים ד, ז): "כי מי גוי גדול, אשר לו אלקים קרובים אליו כהוי"ה אלקינו בכל קראינו אליו", בכל לשון שישאל קוראין להקדוש-ברוך-הוא, הוא עונה אותם; ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם, ויודע, אשר כל יום הוא יום, ומנצל את היום בדברים טובים, והוא חזק מאד

שיא מַעֲלַת כָּל יוֹם

בְּעִבּוּדָה קְדוּשָׁה הַזֶּה, לְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבְרַךְ בְּתַמִּימוֹת
וּבְכַפְשֵׁיטוֹת גְּמוּרָה, אֲזִי יִזְכֶּה לְהִגִּיעַ אֶל יְשׁוּב הַדַּעַת
אֲמֵתִי, וַיִּתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל יוֹם וַיּוֹם בְּצוּרָה אַחֲרַת
לְגַמְרִי, וַיִּדַע אֲשֶׁר כָּל יוֹם הוּא יוֹם, "א טָאג אִיז א
טָאג", וַיְכֻלִּים לְזַכּוֹת בּוֹ לְעֵשִׁירוֹת מְפֻלָּגַת, "יַעֲדָעַן
טָאג אִיז א פֶּאָרְמֶעֶגֶעֶן", וַיִּתְחִיל לְשָׁמַר עַל כָּל יוֹם וַיּוֹם,
וְלֹא יִדָּאג דְּאֲגוֹת חָנָם. וַיְכַמְאֵר הַחֲכָם: "אָדָם הוּא אֵיז עַל
אֲבוּד דְּמִיּוֹ, וְאִינּוּ הוּא אֵיז עַל אֲבוּד יְמִיּוֹ, דְּמִיּוֹ חוּזְרִים,
וְיְמִיּוֹ אִינָם חוּזְרִים", וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לְהִסְתַּכֵּב שְׂבוּר
וְלִהְיוֹת עָצוּב בְּעֵצָבוֹת וּבְדַכְאֻן? ! יוֹתֵר טוֹב לְחַזֵּר אֵלָיו
יְתַבְרַךְ, וְלַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְלַהֲתַמִּיד בְּכָל יוֹם
בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיִּינוּ וְאֲרָךְ יְמִינוּ,
וְלִקְיָם אֶת מְצוּוֹתָיו יְתַבְרַךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה
יִמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת אֱלֹקִי, וַיְהִיָּה בְּטַל
וּמְבֹטָל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

וְהִנֵּה עֲלֶיךָ לְדַעַת, אֶהוּבִי, אַחִי! אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל
גָּלָה לָנוּ, אֲשֶׁר הַנְּסִיּוֹן הַכִּי גָדוֹל בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ הוּא
הַמִּינּוֹת וְהַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת, וְאָמַר (שיחות-הַר"ן,
סימנים: לה, ר"כ), שֶׁהוֹלֵךְ וְנִמְשָׁךְ אֲפִיקוֹרְסוֹת גְּדוּלָּה,
בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, בְּעוֹלָם, וְאֲשֶׁרִי מִי שִׂיחֲזִיק עַצְמוֹ
בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּעֵתִים הַלְלוּ. וְאָמַר: אֵף שֶׁאֲנִי מְגַלָּה
אֶת זֶה, וְאִם-כֵּן הִיא רְאוּי לְשָׁמַר אֶת עַצְמוֹ שְׁלֵא יִתְפַּס

בְּמִינּוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, עִם כָּל זֹאת לֹא יוֹעִיל, כִּי מִלְמַעְלָה תָּבוֹא אַפִּיקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם בְּשִׁבִיל הַנְּסִיּוֹן. וְאַנִּי יוֹדֵעַ, שְׂאֲנָשִׁים שְׁלִי גַם בְּלֹא זֶה יִתְחַזְּקוּ בְּאַמוּנָה בְּאַמֶּת, וַיִּשְׁאַרוּ קִימִים בְּאַמוּנָתָם, אֲךָ אֲנִי מְגַלֶּה אֶת זֶה לְכֻלָּם, שִׂידְעוּ, שֶׁכָּבֵר דִּבְרוּ מִזֶּה. וְהִתְאַנַּח וְאָמַר: "אֹי, אֵיךְ יוּכְלוּ לַעֲמֹד אֲנָשִׁים מוֹעֲטִים נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ" .

וְהִנֵּה אֲנוּ עֵדִים, שֶׁבְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, נִתְקַיֵּם דְּבוּרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל בְּמֵלֶא מוֹכֵן הַמֶּלֶךְ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, שֶׁהִתְפַּשְׁטוּ הָעַרְב־רַב, וּמְמַלְאִים אֶת כָּל הָאָרֶץ שְׁקוּץ, תְּעוּב, זִמָּה וְנֹאֵף, וּמִתְבּוֹלְלִים עִם אַמּוֹת הָעוֹלָם, וּמְכַנְּיָסִים גּוֹיִים וְגוֹיּוֹת וּמְעַרְבִים אוֹתָם בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעוֹקְרִים אֶת הַשֶּׁבֶת בְּזִדּוֹן, וּמְפַטְמִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּנִבְלוֹת וּטְרָפוֹת, בְּשֵׁר הַשֶּׁפֶן וְהַגָּמֶל, הַחֲזִיר וְהַחֲמוֹר, וּמְדַבְּרִים פְּתוּחַ נֶגֶד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְנֶגֶד כָּל הַקְּדוֹשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, בְּלִי שׁוּם בּוֹשָׁה כָּלֵל, חוֹפְרִים קְבָרִים, וְזוֹרְקִים אֶת עֲצְמוֹתֵיהֶם כְּדָמֵן עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה, בְּלִי שׁוּם רְגֵשׁ כָּלֵל. וְצָרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים לְזָכוֹת לְמַח נָקִי, שֶׁלְּבַל יִדְבֵק בּוֹ שׁוּם שְׁמֵץ שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה וּכְפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת וְדַעוֹת כּוֹזְבוֹת שְׁלֵהֶם, כִּי רַבִּים חָלְלִים הִפִּילָה כָּבֵר, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּעֵתִים הֵלְלוּ בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיּוֹדַע וְעַד, אֲשֶׁר הִכֵּל נְסִיּוֹן מִן הַשָּׁמַיִם, לְנִסּוֹת אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל מִי יִלְכוּ —

אם להבעל של הערב-רב, או אם להקדוש-ברוך-הוא, ויחנך את ילדיו בדרכי אבותינו שקבלנו מדור דור, בלי שום זיו ושנוי כלשהו. וזה צריך להיות בעתים הללו יסוד היסודות — לא רק לחנך את עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, בלי שום חכמות והשכלות כלל, אלא ימסר את נפשו בפעל ממש, לחנך את ילדיו, בניו ובנותיו, בדרכי האמונה הפשוטה בו יתברך, וישמר את עצמו מאד מליצנות, אשר היא קלפה וטמאה מטמאת הערב-רב. כי לא יתלוצץ האדם, אלא אם נדבקו בו דעות נפסדות, כפירות ואפיקורסות; כי המאמין האמתי, שמאמין שהוא יתברך מחיה ומתהוה ומקים את כל הבריאה כלה, הוא ישמר את עצמו מליצנות. וכבר אמרו חכמינו הקדושים (שיר השירים רבה, פרשה א', סימן כא):

מה השמן הזה, כוס מלא אינו מורזיף כשאר כל המשקים, כף דברי תורה אין מורזפים בדברי ליצנות; מה השמן הזה, כוס מלא שמן בידך, ונפל לתוכו טפה של מים, ויצאה כנגדה טפה של שמן, כף אם נכנס דבר של תורה ללב, יצא כנגדו דבר של ליצנות, נכנס ללב דבר של ליצנות, יצא כנגדו דבר של תורה. והליצנות היא קלפת וטמאת וזהמת הערב-רב, שזה מאה שנים, שקמו תרבות אנשים חטאים, מומרים להכעיס, פסלת האנושות, ובניהם משמדים לגמרי, שנתקו עצמם מכלל ישראל, והקימו רעיון טמא ומטמא של "כחי ועצם ידי

עֲשֵׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה" (דברים ח, יז), וְיִסְדּוּ רַעֲיוֹן שֶׁל גְּאֻלָּה עֲצֻמִּית, כְּאִלוֹ שֶׁיֵּךְ לְגֹאֵל אֶת עַצְמוֹ מֵהַגְּלוּת בְּלִי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִתְלוֹצְצִים מִכָּל הַקְּדוּשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, וּמִזֶּה בָּא שְׁהִתְפַּקְרוּ לְגַמְרִי, וּכְמֵאמָרָם ז"ל (איכה ובה, פתיחפא סימן יב): לְפִי שֶׁהָיוּ לִיצְנֵי הַדּוֹר מְמַלְלִים בְּפִיהֶם וּמְרַמְזִין בְּעֵינֵיהֶן וּמוֹרִין בְּאֶצְבְּעוֹתֵיהֶן, וְאוֹמְרִים (יחזקאל יב): "הַחֲזוֹן אֲשֶׁר הוּא חֲזֵה לְיָמִים רַבִּים וְלַעֲתִים רַחוקות הוּא נִבָּא", אָמַר לָהֶם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: חַיִּיכֶם, כִּי בִימֵיכֶם בֵּית הַמָּרִי. וְכֵן נִתְקַיֵּם בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלּוּ, אֲשֶׁר הָעֶרְב־רַב מִתְלוֹצְצִים מֵהַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת מְעַשְׂיוֹת, וְעוֹשִׂים לִיצֵי לִיצְנוֹת מֵהִירָאִים וְהַשְּׁלָמִים לְדַבַּר הַשֵּׁם, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשׂוּ כַּגְּרוּעִים שְׁבָאמוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן. וּכְמֵאמָרָם ז"ל (מגלה טז): אָמָה זֶה מְשׁוּלָה לְעַפָּר וּמְשׁוּלָה לְכוֹכָבִים. כְּשֶׁהֵן יוֹרְדִין — יוֹרְדִין עַד עַפָּר וְכוּ', וְכִיּוֹן שְׁנוֹפְלִים לְעַפָּר, מִשֵּׁם מִתְפַּשְׁטֵת קַלְפַת הַלִּיצְנוֹת, שֶׁהֵם מִתְלוֹצְצִים מִכָּל הַקְּדוּשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, וּמִדְּבָרִים פְּתוּחַ כְּלָפִי מַעְלָה, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן.

וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, אַחִי! אֲשֶׁר מֵהַלִּיצְנוֹת שֶׁל הָעֶרְב־רַב, נִכְנָסָה גַם בְּתוֹכְנוּ קַלְפַת הַלִּיצְנוֹת, שֶׁמִּתְלוֹצְצִים זֶה מִזֶּה, הֵינּוּ שְׁגָם בֵּין הַחֲרָדִים לְדַבַּר הַשֵּׁם, שׁוֹמְרֵי תּוֹרָה וּמְצוּוֹת, נִדְּבָקָה קַלְפַת הַלִּיצְנוֹת

מאלו הרשעים הארורים, קלי העולם, עד שנעשו כמות
 כמות, וכת אחת מתלוצצת מכת שניה, וכך גם מחנכים
 את הילדים בליצנות, שיתלוצצו מהזולת, אשר דבר זה
 הוא חמור מאד מאד, ואין על זה שום הצדקה,
 שתשרה קלפת הליצנות בין כמות החרדים לדבר השם;
 כי דיקא על-ידי-זה נכנס בהלב בפירות ואפיקורסות;
 כי תכף-ומיד כשנתנת רשות להתלוץ מיראים וחרדים
 לדבר השם, אשר אינם אווזים כדעתו, זה ככר מכניס
 בפירות ואפיקורסות בלב, רחמנא לישזבן. וזה עקר
 סבל הגלות המרה הזו, שנתקיים (ישעיהו נט): "ותהי
 האמת נעדרת", ודרשו חכמינו הקדושים (סנהדרין צו.):
 מאי 'ותהי האמת נעדרת'? אמרי דבי רב: מלמד
 שנעשית עדרים עדרים והולכת לה, שכל אחד ואחד
 צועק שאצלו הוא האמת, אשר מזה בעצמו נגרם
 הריסת הדת, רחמנא ליצלן, כי אם היראים והחרדים
 והשלמים לדבר השם היו מתאחדים באחדות אחת,
 ללחם עם מהרסי הדת, הערב-רב, בודאי היו מצליחים,
 ואף שהתפרדו לכתות כמות, זה לא נורא, כי אי אפשר
 לכפות את דעתו על זולתו. וכמאמרם ז"ל (ברכות נח.),
 שאין דעתן דומה זה לזה, ואין פרצופיהן דומים זה
 לזה; על-כל-פנים נגד הערב-רב הרשעים הארורים,
 המתלוצצים מכל הקדוש לעם ישראל, ומדברים פתוח
 נגדו יתברך, ומבוללים גויים וגויות בין נשמות ישראל,

וגוזרים גזרות נגד דת ישראל, נגדם צריכים להתאחד
 כל היראים והחרדים והשלמים לדבר השם, וללחם
 עמם ולהפרידם לגמרי ממחננו, ואז דיקא יצליחו
 להמשיך את האמונה הברורה והמזככת בו יתברך
 לילדינו, אבל לא להסית את הילדים שיתלוצצו מצדיקי
 ומנהיגי הדור, שלא אווזים כדעתו, אשר זה גורם הרס
 בדת, רחמנא לצלן, כי הילדים לא יודעים להבחין,
 וכיון שנתנה רשות להתלוץ ולהתחצף, הם לא יודעים
 גבול. ומזה באות כל הצרות והיסורים שסובלים, כי
 כל מחלת הסרטן, רחמנא לישזבן, שאוכלת כל חלקה
 טובה מנשמות ישראל, היא רק בעון ליצנות,
 שמתלוצצים מיראים וחרדים ושלמים לדבר השם,
 ושופכים דם של עובדי השם צדיקים, הדבוקים בו
 יתברך בדבקות אמת, ומדברים עליהם כל דבר רע על
 לא דבר. ולכן צריכין להזהר ולהזהיר את ילדיו מאד
 מאד מקלפת הליצנות, אשר אמרו חכמינו הקדושים
 (עבודה זרה יח:): כל המתלוץ — יסורים באים עליו; כל
 המתלוץ — מזונותיו מתמעטין; ורואים בחוש,
 שעוברים על בני-אדם כל מיני מחלות וחלאים רעים,
 אשר לא ידעו אבותינו ואבות אבותינו, ונפטרים
 בני-אדם במיתות משנות בגיל צעיר, רחמנא לצלן,
 ובני-אדם מדלדלים ואין להם פרנסה, והיקר מאמיר,
 ובני-אדם מסתובבים עם חובות ועניות ודחקות,

רחמנא לצלן, ושואלים: על מה ולמה באה לנו הרעה הזאת?! בשעה שבפרוש גלו לנו חכמינו הקדושים, אשר בעון ליצנות – יסורים באים עליו ומזונותיו מתמעטים; ועל-כן צריכין לחנוף עצמו ואת ילדיו, שיברחו מהמדה הרעה של ליצנות, ולא להתלוצץ משום בר ישראל. כי (דרך ארץ ויטא, פרק ו'): תחלת עברה – הרהור הלב, שניה לה – ליצנות; וצריכים למסור את נפשו בעתים הללו לשמר על ילדיו מאד מאד, ולראות עם מי הם מתחברים, ומסור את נפשו לחתן את ילדיו בגיל צעיר, כמאמרם ו"ל (יבמות סב:): המדריו בננו ובנותיו בדרך ישרה, והמשיאן סמוף לפרקן, עליו הכתוב אומר (איוב ה'): "וידעת כי שלום אהלך". ואמרו (פסחים קיב:): מצוה וגוף טהור נושא אשה ולו בנים. ובפרט בדור הפרוץ הזה, אשר אמות העולם מסתובבים ערמים וערמות כחיות השדה, וכל הרחובות מלאים שקוץ, תעוב ונאוף, תמונות תועבה, הגורמים שבני הנעורים יכשלו בחטא המגנה של פגם הברית, אשר הוא החטא הכי חמור בתורה הקדושה, וגורם לכפירות ואפיקורסות, ולעזב את הדת, רחמנא לצלן. ועל-כן צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם, לחתן את הילדים בגיל צעיר מאד, ולשמר עליהם כמו ששומרים על בבת עין, כי מסתובבים כל מיני משחתים הרוצים להכשיל את ילדיו, וכשיחתנם בגיל

צער מאד, יהיו שמורים מהחטא, וכן יעקר ממנו ומילדיו את קלפת הליצנות, שלא יתלוצצו מיראים וחרדים ושלמים לדבר השם, ממילא יעקר את הפירות והאפיקורסות מלבם ומלב ילדיו, כי זה תלוי בזה, ועל-ידי-זה יתרחקו גם מהערב-רב והדעות כוזבות שלהם. ולכן כל מי שחס על חייו וחיי בניו ובנותיו, שישתדל מאד לברח מקלפת הליצנות, ויזהר הוא בעצמו, וכן יזהיר את ילדיו, שאף פעם לא יתלוצצו משום צדיק ומנהיג הדור, ולא תהיה להם שום שיכות במחלקת, ועל-ידי-זה ינצל הוא וילדיו מכל מיני מחלות וחסלים רעים.

וצריך שתדע, אהובי, אחי! אשר סגלה גדולה ליראת שמים ולאמונה פשוטה בו יתברך, להיות זהיר ללמד בכל יום חמש עם פרוש רש"י והתרגום, באופן שיסיים בכל שבוע פרשת השבוע: שנים מקרא ואחד תרגום עם פרוש רש"י. ויכולים כבר להתחיל מיום ראשון, כמובא (שלחן ערוך, ארח חיים, סימן רפה, סעיף ג'): מיום ראשון ואילך חשוב עם הצבור. וכתב במשנה ברורה (שם, סעיף קטן ח'): אם הוא קורא מתחלת השבוע והלאה, הוא גם-כן בכלל מצוה מן המבחר. וכמו שכתב בבית יוסף, דמוכח פן מדברי הרמב"ם, וכן בספר "מעשה רב" כתב בהנהגת הגר"א, שהיה נוהג תכף אחר

התפלה בכל יום לקרא מקצת מהסדרה: שנים מקרא ואחד תרגום, ומסים בערב שבת, עין שם; וכמעט שכל הצרות והיסורים והעניות שעוברים על האדם, הוא רק מחמת שמולול בזה. ולכן אשרי מי שלומד בכל יום חמש ורש"י עם התרגום, וכן צריכים לחטף בכל יום פרק משניות, אשר מ'שנ'ה' אותיות נ'ש'מ'ה', ומאיר את נשמתו בהארת האין סוף ברוך הוא. ולכן אשרי מי שזוכה ללמד בכל יום פרק משניות. ואמרו חכמינו הקדושים (ויקרא ובה, פרשה ב', סימן א'): אין כל הגליות הללו מתכנסות, אלא בזכות משניות, ומי שלומד בכל יום פרק משניות, מזכך את נשמתו. וכן תשתדל, אהובי, בני, ללמד בכל יום חק ולא יעבר שעור בגמרא, אשר הוא היסוד והעקר; כי דף גמרא ממשיך על האדם אור וזיו וחיות ודבקות אמת באין סוף ברוך הוא. ומעלת למוד גמרא — אין לתאר ואין לשער כלל; כי מובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ריד), אשר תלמוד גימטריה שמה של הקלפה לילית, המחטאת את האדם בפגם הברית. ולכן עושה הסמ"ך מ"ם כל מיני פעלות שבעולם, העקר שלא ילמד אדם גמרא, כי מלמוד גמרא הוא מפחד יתר מכל הלמודים, ויניח לאדם ללמד כל מיני למודים, העקר לא ללמוד גמרא, כי על-ידי למוד גמרא, האדם חוגר את עצמו עם ארבעת מלאכי השמירה: ג'בריא, מ'יכאל, ר'פאל,

א'וֹרֵיאל, שֶׁהֵם רְאֵשֵׁי תְבוּת: גִּמְרָ'א'. וְלִכְן רְאֵה, אֶהוּבֵי, אַחֵי! לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם עַל-כָּל-פְּנִים דָּף גְּמָרָא, וְתִהְיֶה שְׁמוֹר מִכָּל מִינֵי מַזִּיקִים וּמִשְׁחִיתִים. וְכֵן רְאֵה לְהִתְמַיֵּד בְּלַמּוּד הַלְכָה, וְתִלְמַד כְּסִדְרָן בְּשִׁלְחָן עָרוּף, אֲשֶׁר מְאֹד מְאֹד הִזְהִירָנוּ רַבְנֵנוּ ז"ל עַל זֶה יוֹתֵר מִכָּל הַלְמוּדִים. וְאָמַר, שֶׁהוּא חוֹב קְדוּשׁ לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם הַלְכָה, וְהוּא תְקוּן גְּדוּל מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל-יַדֵּי חֲטָאִים נִתְעַרַב טוֹב בְּרָע, וְעַל-יַדֵּי לַמּוּד הַלְכָה, מְבַרֵּר הַטוֹב מִהַרְע (שיחות-הַר"ן, סימן כט); וְרְאוּי לָךְ, אֶהוּבֵי, אַחֵי! לְעֵינַי בְּסִדְרֵי-דְרָךְ-הַלְמוּד שֶׁל רַבְנֵנוּ ז"ל, שֶׁמַּסֵּר לָנוּ דְרָךְ נִפְלְאָה אֵיךְ לְזַכּוֹת וּלְטַיֵּל וְלִהְיוֹת בְּכָל חֲלָקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: מְקַרָא, מְשֻׁנָה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ, הַלְכוֹת וְאַגָּדוֹת, סְפָרֵי חֲסִידוֹת וּמוֹסָר, וְסְפָרֵי קַבָּלָה (עֵינַי שִׁיחוֹת-הַר"ן, סימן עו; וּבְקוּנְטָרִס "סִדְרֵי-דְרָךְ-הַלְמוּד").

אַחֵי, אַחֵי! רְאֵה וְגַם רְאֵה אֶל אֵיזוֹ עֲשִׂירוֹת נִצְחִית אַתָּה יָכוֹל לְזַכּוֹת בְּכָל יוֹם, אִם לֹא תִהְיֶה בְּטָלָן, וְתִנְצֵל אֶת הַזְמַן הַיָּקָר שֶׁלָּךְ, וְתִדַּע שֶׁכָּל יוֹם הוּא עֲשִׂירוֹת נִפְלְאָה. הֶעֱקָר תִּזְכּוֹר, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְגַמֵּר אֶת כָּל הַתּוֹרָה בְּיוֹם אֶחָד, אֲלֹא בְּכָל יוֹם לוֹמְדִים מְעַט מִכָּל דְּבָר, עַד שֶׁבְּמִשְׁךָ הַזְמַן מְסִימִים הַכֹּל. כְּמֵאֲמָרֵם ז"ל (בְּמִדְבָר רַבָּה, פְּרָשָׁה יב, סימן ט): נִמְשָׁלָה תּוֹרָה כְּתַאנָּה? שָׂרַב

האילנות: הזית, הגפן, התמרה נלקטים פאחת, והתאנה נלקטת מעט מעט. וכך התורה — היום לומד מעט ולמחר הרבה, לפי שאינה מתלמדת לא בשנה ולא בשתים וכו'. וכן אמרו (דברים נב, פ' פ' ח', סימן ג'): הטפש הזה נכנס לבית-הכנסת, ורואה אותן עוסקים בתורה, והוא אומר להן: היאך אדם למד תורה תחלה? אומרים לו: תחלה קורא במגלה, ואחר-כך בספר, ואחר-כך בנביאים, ואחר-כך בכתובים, משהוא גומר את המקרא, שונה את התלמוד, ואחר-כך בהלכות, ואחר-כך באגדות. פיון ששומע כך, אומר בלבו: אימתי אני למד כל זאת?! וחוזר מן השער, הוי בשער לא יפתח פיהו. אמר רבי ינאי: למה הדבר דומה? לכפר שהיה תלוי באויר, טפש אומר: מי יוכל להביאו?! ופקח אומר: לא אחד תלה אותו?! מביא סלם או קנה, ומוריד אותו. כך כל מי שהוא טפש, אומר: אימתי אקרא כל התורה?! ומי שהוא פקח, מהו עושה? שונה פרק אחד בכל יום ויום, עד שמסיים כל התורה כלה. אמר הקדוש-ברוך-הוא: לא נפלאת היא, ואם נפלאת היא ממך, שאין אתה עסוק בה, הוי (דברים ל, יא): "כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום, לא נפלאת היא ממך, ולא רחוקה היא ממך", ולכן ראה לקחת את עצמך בידיך, ותלמד בכל יום מקרא, משנה, גמרא, בבלי, ירושלמי, תוספתא, רמב"ם, טור ושלחן ערוך,

מדרש רבה ותנחומא, זהר ותקונים, ספרי מוסר
 וחסידות. ומכל למוד ולמוד תלמד קצת, דף או פרק
 ביום, ותהיה עקשן גדול על זה. ואף שיצא לך ימים
 שלא תלמד אלא פסוק אחד, או משנה אחת, או מימרא
 אחת, או הלכה אחת, מרב טרדותיך שיהיו לך, כי אין
 אדם יודע מה מחכה לו בחיים חיותו, כי על כל אחד
 בזה העולם עוברים משברים וגלים, נסיונות קשים
 ומרים, אשר לא תאר ושער לעצמו, עם כל זאת,
 אהובי, אחי! ראה להיות חזק מאד מאד לא להחסיר
 יום אחד מבלי למוד התורה הקדושה, אשר היא מזון
 הנשמה, ותהיה עקשן גדול מאד לא לילך לאכל או
 לישן ביום הזה, אם לא למדת על-כל-פנים אפלו פסוק
 אחד, או משנה אחת, או מימרא אחת, או הלכה אחת,
 בשום פנים ואפן. ותעשה את זה לעצמך לחק ולא
 יעבר, יהיה מה שיהיה ויהיה איך שיהיה, ואזי במשך
 הימים והשנים תזכה לסיים את כל התורה כלה. וכך
 תתנהג כל ימי חייך. וזכור תזכור, שזה חלקך הנצחי
 בעולם הזה ובעולם הבא; כי התורה הקדושה היא מזון
 הנפש, ואין טוב אלא תורה, כמאמרם ז"ל (עבודה זרה
 ט:), שנאמר (משלי ד): "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי
 אל תעזבו", וכן אמרו (אבות פרק ו'): אין לך בן חורין
 אלא מי שעוסק בתלמוד תורה; וכל מי שעוסק
 בתלמוד תורה — הרי מתעלה. ואמרו (עבודה זרה ט:):

כל העוסק בתורה — הקדוש-ברוך-הוא עושה לו חפציו, שנאמר (תהלים א'): "כי אם בתורת ה' חפצו". ואמרו (שם): כל העוסק בתורה — נכסיו מצליחין לו; ואם היו בני-אדם מחדירים בעצמם דברים אלו, אז אף פעם לא היה עובר להם יום בלי למוד תורה, כי סוף כל סוף רק זה מה שנשאר מהאדם, וזה מה שהיא לוקח אתו, כמאמרם ז"ל (אבות, פרק ו'), שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם — לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד. וכיון שאדם לומד תורה הקדושה, הקדוש-ברוך-הוא מוחל לו על כל עוונותיו, כי אין עוד דבר חשוב אצלו יתברך כמו למוד תורה.

ועל-כן ראה, אהובי, אחי! מה לפניה, ואף שאני יודע, שטרדותיך עברו ראש, ואתה מסבב בתלאות וביסורים, עם כל זאת אין מקום מנוס לברת, אלא אל התורה הקדושה, כמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה, פרק ז'): אם ראתי יסורין שהן מממששין ובאין עליך, רוץ לדברי תורה, ומיד היסורין בורחין ממך. שנאמר (ישעיהו כו, כ): "לך עמי בא בחדריך". ואמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ראש השנה, פרק ד', הלכה ח'): כיון שקבלתם עליכם על תורה, מעלה אני עליכם כאלו לא חטאתם מימכם; כי התורה היא חכמתו יתברך, ותכף-ומיד כשאדם נכנס

בְּחִכְמָתוֹ יִתְבַּרֵךְ, מֵאִיר עָלָיו אֹר רוּחָנִי, וְנִכְלָל לְגַמְרֵי
בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. אֲשֶׁרֵי מִי שְׁאִינוּ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ
בְּזֶה הָעוֹלָם כָּלֵל, אֶלֶּא זוֹכֵה לַחֲטָף בְּכָל יוֹם לְמוֹד
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֶפְלוּ מְעַט דְּמַעַט, כִּי הִיא מְזוֹנָה
הַנְּצָחִי. וְכֵן, אֶהוּבִי, אָחִי! תִּזְהַר בְּכָל יוֹם לְהַכְנִס
לְבֵית-הַכְּנֶסֶת וּלְהַתְּפַלֵּל בְּמִנְיַן דִּיקָא, כִּי אֵימְתִי הוּא עֵת
רְצוֹן? בְּשַׁעֲהַ שְׁהַצְבוּר מִתְּפַלְלִין (מִדְּרַשׁ תַּנְחוּמָא מִקִּז, סִימָן
ט), וּמִי שְׁמִתְּפַלֵּל בְּמִנְיַן, תָּמִיד יֵשׁ לוֹ דְּבַר שְׁבַמְנָן, הֵינוּ
שְׁפָרְנָסְתוֹ מְצוּיָה לוֹ; אֲשֶׁרֵי מִי שְׁנִכְנַס בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת
בְּעוֹלָם הַזֶּה, שְׁאֵז זוֹכֵה לְהַכְנִס לְבֵית-הַכְּנֶסֶת בְּעוֹלָם
הַבָּא. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְלָקוּט בְּחֻקֵּי, רַמְזוֹ תרע): מֵה
נִחְלִים הֵלְלוּ, בְּנֵי-אָדָם יוֹרְדִין לְתוֹכָן כְּשֶׁהֵם טְמֵאִים
וְטוֹבְלִין וְעוֹלִין טְהוֹרִין, כֶּךָ בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת,
בְּנֵי-אָדָם נִכְנָסִין לְתוֹכָן כְּשֶׁהֵם מְלֵאִין עוֹנוֹת וְיוֹצְאִין
מְלֵאִין מְצוֹוֹת, כִּי (שַׁבַּת קִיט): כָּל הָעוֹנָה אֲמֵן יֵהָא שְׁמִיָּה
רַבָּא מְבַרְךְ בְּכָל כַּחוֹ קוֹרְעִין לוֹ גִּזְר דִּינוֹ. וְאָמְרוּ (שָׁם):
כָּל הָעוֹנָה אֲמֵן בְּכָל כַּחוֹ, פּוֹתְחִים לוֹ שְׁעָרֵי גֵן עֵדֶן,
וְתַעֲשֶׂה לְעַצְמָךְ חֶק קְבוּעַ לִילְךָ לְהַתְּפַלֵּל אֶת הַשָּׁלֵשׁ
תְּפִלוֹת בְּצַבוּר דִּיקָא, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְצוּי בְּבְתֵי
כְּנִסְיוֹת וּבְבְתֵי מְדַרְשׁוֹת, (בְּרִכּוֹת ו.); וּמִי שְׁנִזְהַר לְהַתְּפַלֵּל
בְּכָל יוֹם בְּמִנְיַן קְבוּעַ, הַשְּׁגַחְתּוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מְאִירָה עָלָיו בְּאוֹר וּבְהַתְּגַלוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, כְּמֵאֲמָרָם
ז"ל (שָׁם): כָּל הַרְגִיל לָבוֹא לְבֵית-הַכְּנֶסֶת וְלֹא בָּא יוֹם

מעלת כל יום

שכה

אחד, הקדוש-ברוך-הוא משאיל בו: היכן האדם הזה; כל-כף גדלה השגחתו הפרטי פרטית על האדם, שנוזהר להתפלל במנין דיקא. ורואים בני-אדם שסובלים מחלות וחלאים, ומתים בקצור ימים. ואין בני-אדם שמים לב, שהכל מפני שהאדם מתרשל להפגס בכל יום לבית-הפגסת להתפלל במנין. ובעוונותינו הרבים, אנו רואים איך שדבר זה נעשה זול בעיני בני-אדם, שאינם מתפללים במנין, ובשביל זה הם סובלים סבל גדול מאד.

ולכן ראה, אהובי, אחי, מה לפניה! ותפגס בכל יום ערב ובקר וצהרים להתפלל במנין דיקא, את השלש תפלות: שחרית מנחה ערבית, ואפלו שיבוא לך דבר זה במסירות נפש גדולה מאד, כי על-ידי-זה תהיה לך אריכות ימים ושנים טובות ובריאות הגוף והנפש, וישפע עליך פרנסה בהרחבה גדולה, ולא תצטרך לבריות. וזכר דבר זה תמיד, אשר בזכות קביעת עתים לתורה, ובזכות קיום המצוות בשמחה עצומה בכל יום, ישפע עליך "שפע רוחני" — אורות צחצחות ומחין עליונים בדבקות הבורא יתברך שמו, וכן "שפע גשמי" — פרנסה בהרחבה, ותצא מכל צרותיה וחובותיה, ותזכה לבריאות השלמה, ולרוות רב נחת מכל יוצאי חלציה, ותהיה באהבה ובאחדות עם כלל נשמות

יִשְׂרָאֵל, וְתִתְרַחֵק מֵהַמִּינִים וְהָאֲפִיקוֹרְסִים, הַרְשָׁעִים
הָאֲרוּרִים, קְלֵי הָעוֹלָם, הָעַרְב־רַב, וּמְלִיצְנֵי הַדּוֹר,
הַחֹלְקִים וּמְתַלֹּצְצִים מִצְדִּיקֵי הַדּוֹר וּמְמַנְהִיגִים
אֲמֵתִיִּים, וְתִחַזֵּיק אֶת עֲצָמָךְ תָּמִיד עִם יְרֵאֵי הַשֵּׁם
וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה אֶל רַב טוֹב הַגְּנוּז
וְהַצָּפוּן, וְתִכְלֹל בְּחֵי הַחַיִּים בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא;
אֲשֶׁרֶךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֲשֶׁרֶךְ בְּעוֹלָם הַבָּא!

תָּם וְנִשְׁלָם, שִׁבַּח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

הספר הקדוש הזה

נדפס לזכות

משה בן מרים

הקב"ה יעזור שיעליח ברו"ג

ויהיה יר"ש ובעל מידות מצוינות

ויזכה לאריכות ימים ושנים טובות

בבריאות הנפש והגוף

וירוו ממנו הוריו רוב נחת דקדושה